

แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

The Guideline of Budget Administration Based on Good Governance for Opportunity Expansion Schools
in Huaichomphu School Network of Chiang Rai Primary Education Service Area Office 1

อุทุมพร สนิทผล Utumporn Sanitphol¹

ไพโรภ รัตนชูวงศ์ Pairop Rattanachuwong²

สุวดี อุปปีนใจ Suwadee Oupinjai³

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 ทั้ง 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม เก็บจากแหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้อำนวยการหน่วยตรวจสอบภายใน รวมทั้งสิ้น 7 คน ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและหลักเกณฑ์อย่างเคร่งครัด มีการประชุมวางแผนการใช้งบประมาณโดยให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงขับเคลื่อนกระบวนการประเมินคุณธรรมความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยกำหนดผู้รับผิดชอบและมอบหมายงานอย่างชัดเจนตามคำสั่ง ทั้งนี้ยังมีการควบคุมภายในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนรวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบซึ่งกันและกันได้ รวมทั้งมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดจากการบริหารงบประมาณอย่างจริงจัง ทั้งนี้บุคลากรสามารถเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและนำผลการประเมินมาการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงาน ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและเป็นไปตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (2563)

Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education. Chiang Rai Rajabhat University. (2020).

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)

Assistant Professor in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education. Chiang Rai Rajabhat University. (Advisor)

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวดี อุปปีนใจ (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)

Associate Professor in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education. Chiang Rai Rajabhat University. (Co Advisor)

คำสำคัญ : การบริหารงานงบประมาณ, หลักธรรมาภิบาล, โรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนช่วยชุมชน

Abstract

This research study It is a mixed research. The objective of this study was to study the guidelines for budget management according to the school's good governance principles, expanding opportunities for the Huaichomphu School Network under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 1, all 6 principles are rule of law, principle of morality, principle of transparency. principle of participation Principles of responsibility and principles of value. using the focus group discussion from sources including school administrators, Teachers and the director of the internal audit administrators, a total of 7 people. Guidelines for budget management according to school governance principles, expanding opportunities for Huaichomphu School Network under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 1 as follows; Educational institution administrators must encourage workers to perform their duties strictly according to the laws, rules, regulations and rules. There is a meeting to plan the use of the budget with the participation of personnel. Including impel ITA (Integrity and Transparency Assessment) in the operation of government agencies by defining the responsible person and assigning tasks clearly according to the order. There is also effective control within the school. Provide opportunities for school personnel and other stakeholders to examine each other. In addition, there is a serious supervision, supervision, monitoring, improvement and correction of deficiencies arising from budget management. In this regard, personnel are able to offer their opinions on solutions to problems that arise and use the results of the assessment to improve and develop operations. To be able to work properly and in accordance with the regulations set by the government.

Keyword: Budget Management, Good Governance Principles, Schools Expanding Opportunities for Huaichomphu School Network

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์ 4 ประการคือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคีและร่วมมือกันกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง นอกจากนี้การพัฒนาที่ยั่งยืนและมีคุณภาพภายใน 3 ด้าน ได้แก่ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมमानฉันท ซึ่งมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดี เก่งและมีความสุข คนดี คือคนที่มีจิตใจดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย เคารพสิทธิ์และความคิดเห็นของผู้อื่น ต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียงและการทุจริตในทุกด้าน

สิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาและเป็นตัวช่วยผลักดันให้การศึกษาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ คือ การบริหารงานด้านงบประมาณ ซึ่งแผนการปรับเปลี่ยนระบบงานการบริหารงบประมาณ การเงินและพัสดุให้เป็นระบบมุ่งเน้นผลงานนั้น เป็นการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารงานงบประมาณให้มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความเป็นธรรมสามารถตรวจสอบได้ เพราะการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะให้ความสำคัญกับการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ กลยุทธ์แผนงาน/โครงการอย่างเป็นระบบ มีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อวัดผลสำเร็จของงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร ทำให้มีความน่าเชื่อถือและเชื่อมั่นได้ โดยสถานศึกษาจึงถือเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีความสำคัญที่สุด เพราะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความกล้าแสดงออกทางความคิด และการที่สถานศึกษาจะสามารถขับเคลื่อนองค์กรให้ไปได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาก็ต้องมีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเข้ามามีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญในการกำหนดกรอบทิศทางของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด และการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะสามารถบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย ซึ่งคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสำเร็จของการบริหารงานด้วยมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการสร้างศรัทธาในตัวเองให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงาน เกิดเป็นคุณลักษณะของผู้นำ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่สามารถทำให้การทำงานประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (Chung and Magginson, 1981, p. 120)

ในขณะที่การบริหารงานงบประมาณถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการ เพราะไม่ว่าจะเป็นองค์กรของรัฐหรือเอกชนทุกหน่วยงานมีความต้องการและจำเป็นต้องใช้การบริหารงานด้านงบประมาณให้สามารถดำเนินงานได้อย่างคล่องตัวมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งใน

สถานศึกษาต้องสามารถใช้งบประมาณที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์และสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเงินที่จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงในอนาคต เพื่อเป็นการวางแผนแก้ปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์ และไม่ทำให้การดำเนินการหยุดชะงักลง การบริหารงบประมาณจึงเครื่องที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิดการบริหารงาน รวมถึงวิธีการดำเนินงานด้านงบประมาณจึงต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงานและโครงสร้างของหน่วยงานประสบความสำเร็จในการบริหารงาน เพื่อให้การบริหารงบประมาณในโรงเรียนมีความถูกต้อง ตรงกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ มีความละเอียด รอบคอบ สามารถจัดสรรงบประมาณได้อย่างเหมาะสม และที่สำคัญที่สุด การบริหารต้องมีความยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยสิ่งเหล่านี้จะสอดคล้องกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร เพื่อให้โรงเรียนเป็นสถานที่พัฒนามนุษย์อย่างแท้จริง

การบริหารงานงบประมาณภายในของสถานศึกษา จึงควรเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและขอบเขตของการตรวจสอบภายใน ซึ่งเป็นหน่วยงานย่อยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบการดำเนินงานว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน ทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้สถานศึกษาพร้อมรับการประเมินผลและการตรวจสอบจากภายนอก ดังนั้นการบริหารงบประมาณจึงควรอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานด้านงบประมาณเป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำรูปแบบการบริหารงานไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การบริหารงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย เป็นไปอย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุด

จากผลการประเมินการปฏิบัติงานด้านการเงินและพัสดุโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนบ้านห้วยชมภู จากหน่วยตรวจสอบภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า การบริหารงบประมาณบางโรงเรียนยังไม่ได้จัดทำแผนปฏิบัติการหรือแผนการใช้งบประมาณประจำปี บางสถานศึกษาจัดทำประมาณการรับ - จ่ายไม่เท่ากัน ไม่มีหลักฐานคำสั่งหรือบันทึกมอบหมายผู้รับผิดชอบจัดทำแผนปฏิบัติการ ขาดเอกสารการจัดซื้อจัดจ้าง ขาดการเขียนใบเสร็จรับเงิน ผู้มีหน้าที่ในด้านการรับ - การจ่ายไม่ได้ลงนามขาดการรายงานเงินคงเหลือประจำวัน ไม่มีการบันทึกเก็บรักษาเงินสด และขาดการตรวจสอบจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1, 2564)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลที่มีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารงบประมาณในการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนบ้านห้วยชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ว่าผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน ก่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาให้มีธรรมาภิบาล มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียนขยายโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
2. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - 1.1 การบริหารงานงบประมาณ
 - 1.2 หลักธรรมาภิบาล
2. แหล่งข้อมูล
 - 2.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร ครู โรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1
3. ด้านพื้นที่ โรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1
4. ด้านระยะเวลา ปีการศึกษา 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เป็นวิธีการวิจัยผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ แล้วตามด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร ครูที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการเงิน – พัสดุ จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 6 คน และผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด 7 คนโดยการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยกำหนดซึ่งได้จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสุ่มเลือกกลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อการศึกษาหาแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภู สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ศึกษารายงานผลการตรวจสอบภายในจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 กำหนดกรอบเครื่องมือในการวิจัยจากข้อมูลที่ศึกษามาแล้วจึงรวบรวมองค์ความรู้ขึ้นมาสร้างเป็นเอกสารสนทนากลุ่ม

2.3 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการร่างเอกสารสนทนากลุ่ม ข้อคำถามเป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

2.4 สร้างร่างเอกสารสนทนากลุ่มตามขอบเขตและโครงสร้างที่กำหนดไว้

2.5 นำร่างเอกสารสนทนากลุ่มที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ เพื่อทำการตรวจสอบให้ข้อคิดเห็น หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.6 นำแบบร่างเอกสารสนทนากลุ่มที่สมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนาจากกลุ่มตัวอย่าง(Focus Group Discussion)ที่ผู้วิจัยกำหนดโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อส่งจดหมายอย่างเป็นทางการในการขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 เตรียมเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ไปให้กลุ่มตัวอย่างได้ศึกษาก่อนที่จะสนทนากลุ่ม

3.3 เตรียมอุปกรณ์ประกอบการสนทนากลุ่มให้มีความพร้อมในการใช้งาน ได้แก่ กล้องถ่ายรูป เครื่องบันทึกเสียง แบบบันทึกการสัมภาษณ์ กระดาษ ดินสอ และปากกา เป็นต้น

3.4 ผู้ศึกษาเป็นผู้ร่วมสนทนาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างโดยมีนางสาวจันทิwa เตจจะเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) ซึ่งต้องเดินทางให้ถึงที่นัดหมายอย่างตรงเวลาและแต่งกายให้เหมาะสม

3.5 ดำเนินการสนทนากลุ่มตัวอย่าง (Focus Group Discussion)

3.6 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาสรุปผลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลข้อมูล ที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผู้ศึกษา ใช้วิธีการ

สนทนากับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้อำนวยการหน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสและครูปฏิบัติหน้าที่ด้านการเงิน โรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยใช้แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. หลักนิติธรรม

1.1 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานทำหน้าที่โดยคำนึงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดเป็นธรรม และยังสร้างความตระหนักในเรื่องการบริหารงบประมาณในโรงเรียน เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความรู้และความสามารถ

1.2 ผู้บริหารมีการสรรหาและมีคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรในการปฏิบัติงาน มีหน้าที่ความรับผิดชอบหรืองานที่ได้รับมอบหมายตามระเบียบของทางราชการที่ชัดเจน โดยใช้กระบวนการ PDCD สร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณ

1.3 ผู้บริหารมีการกำกับ ตรวจสอบการจัดทำรายการผลการปฏิบัติงานด้านงบประมาณทั้งการเงิน การบัญชีและพัสดุ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและต้นสังกัดทราบ

1.4 ผู้บริหารจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะและนำผลการปฏิบัติงานไปพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาต่อไป

2. หลักคุณธรรม

2.1 ผู้บริหารมีการประชุมวางแผนการใช้งบประมาณ โดยให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม ในการพิจารณาหรือเห็นชอบขั้นตอนหรือกระบวนการปฏิบัติงานภายใต้กรอบคุณภาพและประสิทธิภาพ

2.2 ผู้บริหารมีการบริหารจัดการด้วยความรับผิดชอบ โดยกำหนดผู้รับผิดชอบและมอบหมายงานที่ได้รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนปฏิบัติการหรือแผนการใช้งบประมาณประจำปี

2.3 ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การเบิกงบประมาณเป็นไปตามแผนปฏิบัติการ/แผนการใช้งบประมาณประจำปี

2.4 ผู้บริหารมีนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ/แผนการใช้งบประมาณประจำปีต่อไป

3. หลักความโปร่งใส

3.1 ผู้บริหารมีเจตคติที่ดี มีทัศนคติเชิงบวกต่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ มีการเปิดเผยข้อมูลหรือระบบการทำงาน มีกระบวนการตรวจสอบและประเมินผล ที่มีประสิทธิภาพ มีระบบการบริหารงบประมาณที่รัดกุมแน่นให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบอย่างเป็นระบบ สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

3.2 ผู้บริหารมีการควบคุมภายในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียน รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบซึ่งกันและกันได้ มีการขับเคลื่อนกระบวนการประเมินคุณธรรมความ โปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) และมี ระบบควบคุมการเงินของหน่วยงานย่อยที่มีประสิทธิภาพ

3.3 ผู้บริหารควรกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมจากเอกสาร การจัดซื้อจัดจ้างที่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ

3.4 ผู้บริหารนำผลการประเมินมาการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานตามโครงการ/ กิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย

4. หลักการมีส่วนร่วม

4.1 ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดจากการบริหาร งบประมาณอย่างจริงจัง เปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานหรือเสนอความคิดเห็น เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

4.2 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย/แผนงาน/ปฏิทินการ ปฏิบัติงานของโรงเรียน มีการมอบอำนาจในการดำเนินงานในแต่ละงานของฝ่ายงานอย่างเหมาะสมและ คล่องตัว ทั้งยังจัดโครงสร้างการบริหารงานงบประมาณระดับหน้าที่ของบุคลากรให้รู้และเข้าใจหน้าที่อย่าง ชัดเจน

4.3 ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการบริหารงานงบประมาณตามโครงสร้าง วัตถุประสงค์และภาระกิจหลัก

4.4 ผู้บริหารนำผลการประเมินมาการปรับปรุงพัฒนาและแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดจากการ บริหารงานงบประมาณให้เป็นไปได้อย่างถูกต้อง

5. หลักความรับผิดชอบ

5.1 ผู้บริหารมีการบริหารงานงบประมาณตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้อง กับภาระกิจของโรงเรียน โดยมุ่งให้บริการแก่ผู้ที่มารับบริการ อำนวยความสะดวกต่าง ๆ รับผิดชอบต่อความ บกพร่องในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ

5.2 ผู้บริหารสามารถบริหารทรัพยากรบุคคล ภาระงานและงบประมาณตามความรับผิดชอบ ของแต่ละฝ่ายงาน และยังมีระบบการรายงานผลการปฏิบัติงานด้านงบประมาณให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้รับทราบ มีการรายงานผลการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง โปร่งใส มีประสิทธิภาพและความรับผิดชอบ

5.3 ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของ บุคลากรในสถานศึกษา

5.4 ผู้บริหารนำผลการประเมินมาการปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของ บุคลากรในสถานศึกษาให้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและมีการรายงานผลการปฏิบัติงานที่เป็นปัจจุบัน

6. หลักความคุ้มค่า

6.1 ผู้บริหารมีการกำหนดกระบวนการดำเนินงานที่ยึดถือประโยชน์ของผู้รับบริการเป็นหลัก ไม่สิ้นเปลืองระยะเวลาหรือทรัพยากร จนทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้รับบริการ

6.2 ผู้บริหารมีแผนการดำเนินการในการเบิกจ่ายงบประมาณที่ถูกต้องตามขั้นตอนและระเบียบของทางราชการ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและคาดหวังความสำเร็จได้

6.3 ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เป็นไปตามขั้นตอนและถูกต้อง

6.4 ผู้บริหารนำผลการประเมินมาการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและเป็นไปตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด

อภิปรายผล(2หน้า)

จากผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนห้วยชมภูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.1 หลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด ต้องมีการลงโทษผู้ที่กระทำผิดระเบียบ ข้อบังคับอย่างจริงจัง อีกทั้งปรับปรุงกฎระเบียบที่กำหนดขึ้นให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ควรศึกษากฎระเบียบว่าด้วยเรื่องการบริหารจัดการงบประมาณให้เข้าใจและทำตามอย่างเคร่งครัดเพื่อป้องกันความผิดพลาด ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2550, น. 27-31) ได้ระบุไว้ในคู่มือการดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ถึงเป้าหมายที่แท้จริงในการส่งเสริมให้ครูมีวินัยนั้นมีใช้อยู่ที่ครู แต่อยู่ที่ตัวนักเรียน หากครูมีวินัยจะส่งผลไปถึงนักเรียนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางจิตวิทยาถือว่าวัยเด็กเป็นวัยที่สามารถจดจำและเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ที่ใกล้ชิด และผู้ที่ตนเคารพนับถือ หากเด็กได้ครูมีระเบียบวินัยก็จะลอกเลียนพฤติกรรมที่ดีของครู อาจจะทำให้เป็นเด็กที่มีระเบียบวินัยเช่นเดียวกับครูด้วย ซึ่งนั่นย่อมหมายถึงความสำเร็จในการจัดการศึกษาของชาติ โดยลักษณะความผิดทางวินัยของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้น หากผู้ใต้บังคับบัญชาทำผิดวินัย ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการดำเนินการทางวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรินทร์ดี พิทักษ์ (2553, น. 50) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ซึ่งครูได้ให้ข้อเสนอแนะด้านหลักนิติธรรม เรียงลำดับความถี่สูงสุดคือ ควรส่งเสริมให้บุคลากรทำตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด รองลงมาคือ ผู้บริหารควรให้ความใส่ใจในการปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับให้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา

1.2 หลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสั่งการต่อผู้ใต้บังคับบัญชาโดยเลือกพิจารณาจากความรู้ ความสามารถของบุคลากรเป็นหลัก ควรมีนโยบายยกย่องบุคลากรที่มีการปฏิบัติงานที่มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีเด่น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ในส่วนของการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและน่าเชื่อถือได้ และควรมีโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็น

รูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรินทร์ดี พิทักษ์ (2553, น.50) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา ซึ่งครูได้ให้ข้อเสนอแนะด้านหลักคุณธรรม คือ ควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรอย่างไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ผู้บริหารยึดถือสัจจะ จริใจต่อผู้ร่วมงานและมีคุณธรรมประจำใจ ในการสั่งการควรพิจารณาเรื่องต่าง ๆ อีกทั้งควรสั่งการเรื่องต่าง ๆ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถของบุคลากรเป็นหลัก ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมเพื่อยกย่องเชิดชูบุคลากรที่ปฏิบัติงานดีเด่นเป็นประจำ

1.3 หลักความโปร่งใส มีกระบวนการเปิดเผยตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้จัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบภายในสถานศึกษาและได้รับการตรวจสอบภายในจากนอกสถานศึกษา การบริหารงานตามแผนที่กำหนดเป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้ นอกจากนี้ยังมีการรายงานผลตามแผนบริหารงานของโรงเรียนเมื่อสิ้นสุดแผนงานในส่วนของการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบนั้น ควรคัดเลือกจากบุคคลที่ทุกฝ่ายยอมรับว่ามีคุณธรรม จริยธรรม ทุกครั้งที่มีการพิจารณาความดีความชอบต้องกระทำด้วยความโปร่งใส โดยพิจารณาจากผลงานเป็นหลัก สอดคล้องกับงานวิจัยของสระรีอาแวทอจี (2551, น.83) ได้ศึกษาการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า ครูส่วนใหญ่ให้คำแนะนำว่าผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา มีความยุติธรรมและโปร่งใสเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรินทร์ดี พิทักษ์ (2553, น.51) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ซึ่งครูได้ให้ข้อเสนอแนะด้านหลักความโปร่งใส คือ ผู้บริหารควรมีการตรวจสอบการใช้งบประมาณ โดยจะต้องจัดระบบการตรวจสอบงบประมาณให้ชัดเจนโปร่งใสและถูกต้อง

1.4 หลักการมีส่วนร่วม ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพิจารณาและเห็นชอบขั้นตอนหรือกระบวนการปฏิบัติงาน ภายใต้กรอบคุณภาพ ประสิทธิภาพ มีกระบวนการที่ผู้บริหาร คณะครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาในทุกด้าน ผู้บริหารควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้าร่วมประชุมกับคณะครู เพื่อให้มีส่วนร่วมในการรับรู้ในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาและควรสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจางง แก้วเนื้ออ่อน (2552, น.63-71) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่าภาพรวมยังอยู่ในระดับปานกลาง จึงต้องมีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและอย่างต่อเนื่องตามสภาพความจำเป็นของท้องถิ่น ทั้งนี้ต้องมีเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจน มีแนวทาง มีกลยุทธ์ในการพัฒนาและกลยุทธ์ในการป้องกันปัญหาที่ตามมาอย่างเหมาะสม ประการสำคัญที่สุดคือ สถานศึกษาต้องมีความเชื่อมั่นว่าพลังสังคมและชุมชนคือส่วนสำคัญที่สุดในการผลักดัน

ในการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริง และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรินทร์ดี พิทักษ์ (2553, น.51) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ซึ่งครูได้ให้ข้อเสนอแนะ ด้านหลักการณ์มีส่วนร่วม คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนให้มากขึ้น

1.5 หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบงาน ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัด ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศการสอนของครูอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทั้งนี้ความรับผิดชอบเป็นบทบาทภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติโดยการจัดการองค์กร การกำหนดกฎเกณฑ์ที่เน้นการดำเนินงานที่สนองต่อความต้องการขององค์กรทั้งยังต้องสามารถที่จะตรวจสอบและวัดผลการดำเนินงานได้ทั้งในเชิงปริมาณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชอหมาด ไบหมาดบินจอ (2552, น.85) ที่ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล พบว่า การใช้ธรรมาภิบาลตามหลักความรับผิดชอบ โดยได้มุ่งเน้นในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายนโยบายของสถานศึกษา การวางแผน การประสานงานการบังคับบัญชาของสถานศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษา รับฟังข้อเสนอแนะของบุคลากรร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นระยะ เน้นให้บุคลากรร่วมรับผิดชอบ ในกระบวนการเรียน รวมถึงการจัดทำรายงานประจำปีซึ่งเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของสถานศึกษาที่ต้องปฏิบัติ เนื่องจากจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ผู้บริหารจะเป็นผู้ขับเคลื่อนและจะต้องเป็นผู้ที่รับผิดชอบต่อคุณภาพของสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของรินทร์ดี พิทักษ์ (2553, น.51) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ซึ่งครูได้ให้ข้อเสนอแนะด้านหลักความรับผิดชอบ คือ ผู้บริหารควรกำหนดแผนและขั้นตอนการรับผิดชอบงานต่าง ๆ โดยชี้แจงการปฏิบัติงานให้ชัดเจนและมีการติดตามอย่างต่อเนื่องผู้บริหารควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรโดยพิจารณาจากความถนัดและความรับผิดชอบในงานของบุคคลเป็นหลัก ผู้บริหารต้องรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรก่อนที่จะสรุปและตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ

1.6 หลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ อีกทั้งควรมีวิสัยทัศน์ มีทักษะความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า และควรมีการจัดการให้มีการรณรงค์การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นและนำมาบูรณาการใช้กับการจัดการศึกษา หลักการนี้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด สิ่งเหล่านี้เป็นผลในการปฏิบัติอันเกิดจากการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การทำงานและผลตอบแทนบุคลากรเป็นไปอย่างเหมาะสม การไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ การมีผลผลิตหรือบริการได้มาตรฐาน การมีการตรวจสอบภายในและการจัดทำรายงานการเงิน การมีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของรินทร์ดี พิทักษ์ (2553, น. 51) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ซึ่งครูได้ให้ข้อเสนอแนะด้านหลักความคุ้มค่า คือ การรณรงค์ให้ครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องใช้น้ำ ไฟฟ้า ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด รวมทั้งรู้จักนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ รวมถึงส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม เพื่อลดค่าใช้จ่ายในสถานศึกษา

ทั้งนี้ในส่วนของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในปัจจุบัน เน้นความเป็นอิสระในการบริหาร ให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และ การบริหารงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน มีการจัดผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดสรรรายได้จากการบริการมา ใช้ในการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน ดังนั้น การบริหาร จัดการที่มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลเท่าเทียมกัน จึงส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ประเมินผลก็เป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งซึ่งส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้ตามมาตรฐานตามเป้าหมายของการจัด การศึกษา ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย โดยพร้อมรับการกระจาย อำนาจสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการบริหารงานงบประมาณที่เข้มแข็ง มีการจัดทำแผนปฏิบัติการให้ สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ตนสังกัด มีการควบคุมการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามแผนและจัดให้มีการควบคุมภายในที่เพียงพอ เหมาะสม เพื่อเป็นการสนับสนุนการดำเนินการดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลจากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ได้แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ควรนำแนวทางการพัฒนาเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 เพื่อใช้ในการดำเนินการพัฒนาแนวทางการ บริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล โดยกำหนดเป็นนโยบาย แผนงาน และโครงการในการพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

1.2 ควรมีการกำหนดแผนการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 อย่างชัดเจนโดยอาศัยผลการศึกษาครั้งนี้เป็นแนวทางในการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล ให้ถูกต้องและเป็นไปตามระเบียบของทางราชการต่อไป

1.3 ผู้บริหารควรนำผลการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูล เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงาน งบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของตนเอง และควรมีผลการติดตาม ประเมินผลการพัฒนาการบริหารงาน งบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีที่หลากหลายเพื่อเป็นข้อมูลในการเสริมสร้างพัฒนา ให้ดีขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาใน ด้านการดำเนินงานด้านอื่น ๆ เช่น การบริหารทรัพยากร การพัฒนากิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส กลุ่มโรงเรียนห้วยชมภูเพิ่มเติมในรายละเอียดของงบประมาณในแต่ละด้านว่า งบประมาณด้านใดบ้างก่อให้เกิด

ประโยชน์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษาในการดำเนินงานด้านนั้น ๆ และด้านใดก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานเพิ่มเติมต่อไป

2.2 ควรศึกษาปัจจัยด้านการบริหารที่มีอิทธิพลในทางตรงและทางอ้อมในการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในการดำเนินงานด้านวิชาการหรือด้านอื่นๆ ของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภู

2.3 ควรทำการวิจัยแบบเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนห้วยชมภูให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

2.4 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการบริหารงานงบประมาณ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปปรับปรุงหรือสนับสนุนการเรียนการสอนภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : สำนัก ก้าวหน้าอ่อน. (2552). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดยะลา*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ขอหมาด ไบหมาดปันจ่อ.(2552). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยทักษิณ
- ซูบรี ม่วงกุง. (2558). *การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากูเก็ด*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ทักษิณา เหลืองทวิผล. *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3*. นครสวรรค์.
- รินทร์รดี พิทักษ์. (2553). *พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Andren C. Stedry. (1968). *Budget : Definition and Scope*. Public Budgeting and Finance. Robert T. Golembiewski. Itasca Ill : Peacock Publishers
- Chester Arthur Woodard. (2000). *Administrator's perceptions of internal auditing roles and effectiveness in Texas and Big Twelve public universities*. Texas
- Kae H.Chung and Leon. (1981). *Organization Behavior Development Managerial Skills*. New York. Harper and Row Publisher

ผู้เขียนบทความ

ชื่อ - นามสกุล นางอุทุมพร สนิทผล
วัน เดือน ปีเกิด 14 กันยายน 2524
ที่อยู่ปัจจุบัน 63 หมู่ 3 ตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย 57170
ประวัติการศึกษา
พ.ศ.2547 ปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
ประสบการณ์การทำงาน
พ.ศ.2558 – พ.ศ.2564 ครูโรงเรียนบ้านห้วยชมภู สพป.ชร.1
พ.ศ.2564 – ปัจจุบัน ครูโรงเรียนป่าจี้วิทยา สพป.ชร.2